

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (SOCIOLOGY)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025

THIRD SEMESTER

Subject: Sociology of Exclusion (SOCMJE-301)

Date: 09/12/2025

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30 pm

- Instructions:** 1) Attempt all Questions as per the Instructions.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

- Q. 1) Answer any TWO of the following questions in 500 words. (2X15 marks) (30)**
1. Discuss the correlation of inequality and social exclusion in India with contemporary examples.
 2. Examine the role of NGOs in the development of disabled groups, highlighting recent innovations.
 3. Analyze LGBTQ issues related to rights, sexuality, and historical struggles.
- Q. 2) Answer any TWO of the following questions in 300 words. (2X10 marks) (20)**
1. Write a note on the importance of disability studies as an academic discipline.
 2. Discuss social stigma and exclusion faced by transgender communities.
 3. Explain racial discrimination and violence faced by minorities in the Northeast.
- Q. 3) Answer any TWO of the following questions in 100 words. (2X5 marks) (10)**
- a. Discuss the issues faced by persons with disability while pursuing higher education.
 - b. Write a short note on new media and disability access.
 - c. Briefly explain the poverty-disability cycle.

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) दिलेल्या सूचनेनुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
२) उजवीकडील तक्त्यातील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) उत्तरे अचूक आणि मुद्देसुद असावे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दांमध्ये लिहा. (२ X १५) (३०)**
१. भारतातील विषमता आणि सामाजिक वर्जितता यांचा परस्परसंबंध समकालीन उदाहरणांसह चर्चा करा.
 २. दिव्यांग गटांच्या विकासामध्ये स्वयंसेवी संस्थांची भूमिका आणि अलीकडील नवकल्पनांचे परीक्षण करा.
 ३. LGBTQ समुदायांच्या हक्क, लैंगिकता आणि ऐतिहासिक संघर्षाशी संबंधित मुद्द्यांचे विश्लेषण करा.
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (२ X १०) (२०)**
१. दुर्बलतेच्या अध्ययनाची प्रासंगिकता विश्लेषित करा.
 २. ट्रान्सजेंडर समुदायांना भेडसावणारे सामाजिक कलंक आणि वर्जितता यांची चर्चा करा.
 ३. ईशान्य भारतीय अल्पसंख्याकांना भेडसावणाऱ्या वांशिक भेदभाव आणि हिंसेचे स्पष्टीकरण करा.
- प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा. (२ X ०५) (१०)**
- अ) दिव्यांग व्यक्तींना उच्च शिक्षण घेताना भेडसावणाऱ्या समस्यांची चर्चा करा.
 - ब) नवमाध्यमे आणि दिव्यांग व्यक्तींच्या प्रवेशयोग्यतेवरील एक टिपण लिहा.
 - क) गरिबी-दिव्यांगत्व चक्राचे संक्षिप्त स्पष्टीकरण करा